

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Urtos/3/2021
Identifikačné číslo spisu: 3016000021
Dátum vydania rozhodnutia: 22.06.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Dana Wänkeová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:3016000021.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Dany Wänkeovej a sudcov JUDr. Petra Paludu a JUDr. Martina Piovartsyho v trestnej veci proti odsúdenému U. H. v konaní o návrhu odsúdeného na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody na neverejnom zasadnutí konanom 22. júna 2021 v Bratislave o sťažnosti odsúdeného U. H. proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 23. marca 2021, sp. zn. 2Ntc/205/2016, takto

rozhodol:

I. Podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku uznesenie Krajského súdu v Trenčíne z 23. marca 2021, sp. zn. 2Ntc/205/2016, zrušuje.

II. Podľa § 67 ods. 1 Trestného zákona odsúdeného U. H., nar. XX. U. XXXX v S., trvale bytom S. S., X. č. XX, t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Ilava, podmienenčne prepúšťa z výkonu trestu odňatia slobody uloženého mu rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne zo 7. novembra 2016, sp. zn. 2Ntc/205/2016, v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. januára 2017, sp. zn. 4Urto/9/2016, vo výmere desať rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

III. Podľa § 68 ods. 1 Trestného zákona odsúdenému U. H. určuje skúšobnú dobu na 5 (päť) rokov a súčasne nariaďuje probačný dohľad nad odsúdeným vo výmere 3 (troch) rokov.

IV. Podľa § 68 ods. 1 Trestného zákona v spojení s § 51 ods. 3 písm. b), ods. 4 písm. k) Trestného zákona ustanovuje odsúdenému U. H. obmedzenie spočívajúce v zákaze požívania alkoholických nápojov a iných návykových látok, ako aj v zákaze návštev nočných barov a diskoték a povinnosť spočívajúcu v príkaze zamestnať sa v skúšobnej dobe alebo uchádzať sa preukázateľne o zamestnanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 23. marca 2021, sp. zn. 2Ntc/205/2016, rozhodol tak, že podľa § 18 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č.

221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 549/2011 Z. z.“) a § 67 ods. 1 Trestného zákona návrh odsúdeného U. H. na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody uloženého mu rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne zo 7. novembra 2016, sp. zn. 2Ntc/205/2016, v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. januára 2017, sp. zn. 4Urto/9/2016, zamietol.

Proti uzneseniu krajského súdu podal odsúdený U. H. ihneď na verejnom zasadnutí sťažnosť (č. l. 136), ktorú následne prostredníctvom svojho obhajcu odôvodnil podaním, ktoré bolo krajskému súdu doručené 4. mája 2021.

V odôvodnení sťažnosti odsúdený poukázal na skutočnosť, že z napadnutého uznesenia vyplýva, že súd považoval u neho za splnenú formálnu ako i prvú materiálnu podmienku na podmienené prepustenie. Nebola však splnená u neho druhá materiálna podmienka na podmienené prepustenie, t. j. očakávanie vedenia riadneho života na slobode, a to s poukazom na to, že ku dňu rozhodovania súdu o jeho návrhu na podmienené prepustenie neabsolvoval v rámci výstupného oddielu, na ktorý bol zaradený ústavom po podaní návrhu na súd, celý resocializačný a východno-vzdelávací program. Ako vyplynulo z vyjadrenia zástupcu ústavu na verejnom zasadnutí 23. marca 2021, dôvodom jeho neabsolvovania celého vyššie uvedeného programu do konania verejného zasadnutia bola výlučne súčasná pandemická situácia, preto podľa odsúdeného táto skutočnosť nemôže byť vykladaná v jeho neprospech. Z uvedeného dôvodu považuje odsúdený záver súdu I. stupňa o nesplnení druhej materiálnej podmienky na jeho podmienené prepustenie za nesprávny. Poukázal tiež na to, že ku dňu odôvodnenia sťažnosti, absolvoval už celý resocializačný a výchovno-vzdelávací program, pričom požiadal, aby si odvolací súd pred rozhodovaním o jeho sťažnosti vyžiadal od Ústave na výkon trestu odňatia slobody Ilava aktuálne hodnotenie jeho osoby. Navrhol, aby odvolací súd zrušil napadnuté uznesenie a sám rozhodol o jeho podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd nadriadený preskúmal na podklade riadne a včas podanej sťažnosti oprávnenej osoby v zmysle § 192 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného poriadku správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia a zistil, že sťažnosť odsúdeného je dôvodná.

Podľa § 18 ods. 1 zákon č. 549/2011 Z. z. súd, ktorý rozhodol o uznaní a výkone rozhodnutia, je oprávnený prijať všetky následné rozhodnutia spojené s výkonom trestnej sankcie vrátane podmieneného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody.

Podľa § 67 ods. 1 Trestného zákona osoba odsúdená za obzvlášť závažný zločin alebo osoba odsúdená na trest odňatia slobody podľa § 47 ods. 2 Trestného zákona okrem osoby odsúdenej na doživotie môže byť podmienené prepustená až po výkone troch štvrtín uloženého trestu odňatia slobody.

Podľa § 68 ods. 1 Trestného zákona pri podmienenom prepustení súd určí skúšobnú dobu na jeden rok až sedem rokov; skúšobná doba sa začína podmieneným prepustením odsúdeného. Súd môže zároveň nariadiť probačný dohľad nad odsúdeným vo výmere do troch rokov a ustanoviť mu primerané obmedzenia alebo povinnosti uvedené v § 51 ods. 3 a ods. 4 Trestného zákona. Ak ide o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody na dvadsaťpäť rokov alebo na doživotie, súd určí skúšobnú dobu na desať rokov a súčasne nariadi probačný dohľad nad odsúdeným vo výmere do piatich rokov a ustanoví mu primerané obmedzenia alebo povinnosti uvedené v § 51 ods. 3 a ods. 4 Trestného zákona. Podmienené prepustený je povinný podrobiť sa kontrole technickými prostriedkami, ak je takáto kontrola nariadená. Nariadiť kontrolu technickými prostriedkami možno, ak sú splnené podmienky podľa osobitného predpisu. Skúšobná doba neplynie počas výkonu nepodmieneného trestu odňatia slobody a počas výkonu väzby.

Predpokladom podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody je okrem uplynutia zákonom ustanovenej doby výkonu trestu (formálna podmienka podmieneného prepustenia, ktorá u odsúdeného bola naplnená) aj to, že odsúdený počas výkonu trestu plnením svojich povinností a svojím správaním

preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti bude viesť riadny život (materiálna podmienka podmiennečného prepustenia).

Pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody je potrebné vždy zhodnotiť osobu odsúdeného a celý jeho doterajší život, včítane jeho správania pred spáchaním trestného činu, správania, ktoré viedlo k jeho spáchaniu, ako aj správania vo výkone trestu odňatia slobody. Tieto okolnosti pritom nemožno hodnotiť izolovane, ale je nutné ich posudzovať vo vzájomných súvislostiach. Len tak je totiž možné spoľahlivo posúdiť, či aktuálne správanie sa odsúdeného a plnenie jeho povinností vo výkone trestu odňatia slobody nie je len vonkajším prejavom jeho prispôsobenia sa prostrediu ústavu na výkon trestu, ale je výrazom skutočných zmien jeho osobnosti odôvodňujúcich nádej, že v budúcnosti povedie riadny život.

Ústavný súd vo svojej judikatúre uvádza, že zmysel podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie bol odsúdený automaticky podmiennečne prepustený po uplynutí stanovenej doby bez zreteľa na účel trestu. Všeobecný súd rozhodujúci o podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody musí zohľadniť všetky zadovážené dôkazy, ktoré mu poskytnú komplexný obraz o osobe odsúdeného a jeho celkovom správaní a plnení povinností vo výkone trestu, pretože aj tieto okolnosti vedú do istej miery ovplyvniť predpoklad o tom, aké správanie možno od odsúdeného očakávať potom, ako opustí brány väzenia. Pri skúmaní splnenia materiálnych podmienok týkajúcich sa možnosti podmiennečného prepustenia odsúdeného na slobodu je preto pre všeobecný súd dôležité zistiť a vyhodnotiť správanie odsúdeného počas výkonu trestu odňatia slobody. Pritom správanie odsúdeného je determinované samotným výkonom trestu odňatia slobody, ako aj plnením jeho účelu, ktorý spočíva v prevencii pred ďalším páchaním trestnej činnosti a výchove odsúdeného k vedeniu morálneho a slušného života (primerane uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 14. februára 2008, sp. zn. IV. ÚS 53/2008, nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 10. novembra 2009, sp. zn. III. ÚS 154/2009).

Z obsahu predloženého spisu vyplýva, že formálna podmienka podmiennečného prepustenia (výkon troch štvrtín uloženého trestu odňatia slobody) bola ku dňa rozhodovania krajského súdu o žiadosti odsúdeného splnená. Vo vzťahu k zisteniu splnenia materiálnej podmienky podmiennečného prepustenia vykonal krajský súd na verejnom zasadnutí dokazovanie prečítaním hodnotenia odsúdeného z Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby Ilava, hodnotenia Väzenskej služby Českej republiky z výkonu trestu odsúdeného vykonávaného v Českej republike, doplnok k hodnoteniu odsúdeného zo 17. marca 2021 zástupcom Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby Ilava, odpisu z registra trestov odsúdeného, skráteného výpisu klienta, hodnotenia rizika sociálneho zlyhania a podstatného obsahu spisového materiálu. Na základe uvedených listinných dôkazov krajský súd skonštatoval, že u odsúdeného bola splnená aj prvá materiálna podmienka na podmiennečné prepustenie a to, že vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie. Podľa názoru krajského súdu odsúdený však nesplnil druhú materiálnu podmienku, ktorou je očakávanie vedenia riadneho života na slobode, keďže ku dňu rozhodovania neabsolvoval v rámci výstupného oddielu, do ktorého bol zaradený 8. marca 2021, celý Základný resocializačný a výchovno-vzdelávací program.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že možnosť prevýchovy je obzvlášť sťažená u osôb, ktoré sa dopustili mimoriadne závažnej trestnej činnosti (v predmetnej veci bol odsúdený uznaný vinným z pokusu zločinu vraždy podľa § 21 ods. 1 k § 140 ods. 2 Trestného zákonníka Českej republiky). Napriek tomu Trestný zákon nevylučuje možnosť prevýchovy a podmiennečného prepustenia aj u takýchto odsúdených. V záujme účinnej ochrany spoločnosti Trestný zákon podstatným spôsobom sprísňuje podmienky pre podmiennečné prepustenie tým, že predlžuje dobu, po uplynutí ktorej môžu byť prepustené.

Čo sa týka konania a následného rozhodovania o podmiennečnom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody je potrebné zdôrazniť, že ide o náročný proces, pri ktorom je potrebné vyhodnotiť množstvo skutočností majúcich vo svojom závere vplyv na samotné rozhodnutie. Práve z toho dôvodu

musia príslušné subjekty vyhodnotiť všetky zadovážené dôkazy vo vzájomných súvislostiach tak, aby získali čo najlepší obraz o osobe odsúdeného, ako aj o možnostiach jeho budúcej resocializácie, začlenenia sa do spoločnosti. Veľmi dôležité je, čo možno najdetailnejším, resp. najvierohodnejším spôsobom zabezpečiť odpoveď na otázky týkajúce sa možnej recidívy páchatel'a. Uvedený proces je preto dôležitý vykonávať s dokonalou znalosťou veci. Javí sa ako pomerne neúčelné vyzdvihovať tendenčne iba niektorú zo skutočností nad ostatné pri opomínaní ich súhrnu ako celku.

V rámci konania o sťažnosti bolo dôležité vyhodnotiť všetky podklady týkajúce sa vyššie uvedeného, ako aj zistenie všetkých okolností dôležitých pre rozhodnutie. V súvislosti so splnením druhej materiálnej podmienky si najvyšší súd vyžiadala hodnotenie odsúdeného z Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby Ilava, z ktorého nad rámec vyššie uvedených hodnotení vyplýva, že odsúdený už úspešne absolvoval intenzívny Základný resocializačný a výchovno-vzdelávací program. Ďalej z hodnotenia vyplýva, že počas umiestnenia vo výstupnom oddiele mu bolo schválené povolenie na opustenie ústavu v sprievode príslušníka (vybavovanie dokladov - občiansky preukaz), pričom odsúdený bezproblémovo dodržal podmienky a povinnosti súvisiace s udelením povolenia. Vzhľadom na hodnotenie odsúdeného možno uviesť, že stupeň resocializačného procesu v súčasnej dobe je taký, aby bolo možné dôvodne predpokladať očakávanie vedenia riadneho života na slobode a teda podľa názoru najvyššieho súdu je splnená aj druhá materiálna podmienka na podmienené prepustenie odsúdeného.

Pokiaľ ide o resocializačnú prognózu odsúdeného, možno poznamenať, že z hodnotenia rizika sociálneho zlyhania vyplýva hodnotenie ako menej priaznivé na základe stredného rizika (6 bodov) recidívy trestnej činnosti, čo je spodná hranica potrebná na dosiahnutie tejto úrovne. Zo spisového materiálu nevyplýva, že by odsúdený mal často požívať alkoholické nápoje a iné návykové látky, avšak je potrebné mať na mysli, že k spáchaniu trestného činu došlo, keď odsúdený bol silne pod vplyvom alkoholických nápojov.

Vychádzajúc z uvedených skutočností najvyšší súd konštatuje, že u odsúdeného sú naplnené tak formálne podmienky podmieneného prepustenia, nakoľko došlo v jeho prípade k výkonu troch štvrtín uloženého nepodmieneného trestu odňatia slobody, ako aj úplnosť splnenia materiálnych podmienok na jeho podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Z uvedeného dôvodu nadriadený súd zrušil napadnuté uznesenie a odsúdeného podmienené prepustil za súčasného určenia skúšobnej doby v trvaní piatich rokov a nariadenia probačného dohľadu nad odsúdeným v trvaní troch rokov, ako aj uloženia primeraných obmedzení a povinností, ktoré môžu u odsúdeného posilniť vedenie riadneho života, uľahčenie jeho sociálnej inklúzie a v konečnom dôsledku prispieť tak k zníženiu pravdepodobnosti recidívy.

Uznesenie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.